

SERİ
SERIES **B**
SERIE
SÉRIE

ÇİLT
VOLUME **27**
BAND
TOME

SAYI
NUMBER **1**
HEFT
FASCICULE **1977**

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
ORMAN FAKÜLTESİ
DERGİSİ

**REVIEW OF THE FACULTY OF FORESTRY,
UNIVERSITY OF ISTANBUL**

**ZEITSCHRIFT DER FORSTLICHEN FAKULTÄT
DER UNIVERSITÄT ISTANBUL**

**REVUE DE LA FACULTÉ FORESTIÈRE
DE L'UNIVERSITÉ D'ISTANBUL**

ORMAN KADASTROSU İLE DİĞER ÇALIŞMALAR ARASINDAKİ İLİŞKİLER ¹⁾

Prof. Dr. Tahsin TOKMANOĞLU ²⁾

Giriş

Türkiyeye teknik ormancılığı yerleştirebilmemiz için, herşeyden önce Üzerinde çalışmakta olduğumuz ve bundan sonra da çalışacağımız arazinin hukuki durumunu kesinlikle bilmemiz gerekir. Sınırları ve hukuki durumu kesinlikle bilinmeyen bir yerde, çok uzun süreli bir işletme olan orman işletmeciliği kurulamayacağı gibi, kısa süreli işletmeler de kurulamaz. Örneğin tarla ziraati, orman işletmeciliğine kıyasla çok kısa süreli bir işletme şeklidir. Tarlasında ürün yetiştirecek bir çiftçi, evvela tarlanın kendisine ait olup olmadığını kesinlikle bilmeli. Ayrıca, tarlanın sınırlarını da tam olarak bilmeli. Bu bilgilerde herhangi bir şüphesi bulunmamalı. Aksi halde tarlada hakkı olduğunu iddia eden kişiler, çiftçiyi çok rahatsız ederler, bütün emekler ve masraflar ziyan olabilir.

Ürünü alabilmek için çok uzun süre beklemeyi ve devamlı masraf yapmayı gerektiren orman işletmesinde ise, arazinin hukuki durumu ve sınırlarını bilme gereği çok daha fazladır. İyi niyetli bir çiftçi, yanlışlıkla komşu araziye biraz girerse, anlaşmazlık çözümleninceye kadar, ürün toplanır kalkar. Ormancılıkta ise durum böyle değildir. Ürün 100 - 200 hatta bazan daha uzun süre sonunda alınacaktır. Kimse, arazisinin en küçük bir parçasını dahi, bu kadar uzun süre komşusuna vermez. Bu sebeple, orman sınırlarını çok iyi bilmek ve sınırlara hakim olmak gerekir.

Sınır anlaşmazlıkları, bir toplumun huzurunu temelinden sarsacak kadar önemli bir konudur. Vatandaşların yarınlarından emin olabilme-

¹⁾ 28 - 30 Ocak 1976 tarihinde, Orman Mühendisleri Odası tarafından düzenlenen, (tahdit ve Kadastro) konulu VI. Teknik Kongreye bildiri olarak sunulmuştur.

²⁾ İ.Ü. Orman Fakültesi Geodezi ve Fotogrametri Kürsüsü Öğretim Üyesi, İstanbul.

si, canlarının ve mallarının güvence altında olmasına bağlıdır. Taşınmaz mallarının güvence altında bulunduğundan emin olmayan kimse mutlu olamaz. Bu güvenceyi sağlayacak olan devlettir, vatandaşların da devlete yardımcı olmaları gerekir. Her vatandaş kendi sınırlarını kesinlikle bilir, komşular arazilere de sataşmazsa, sınır anlaşmazlıkları ortadan kalkar. Devletin görevi, sınır anlaşmazlığı olan yerde, haklı olanı bulmak ve hakkını vermektir. Bunun için de devletin bir takım tedbirler alması hazırlıklar yapması zorunludur.

Arazisinin sınırlarını bilmeyen bir kimse, bina yaparken komşu araziye sataşabilir veyahut komşu araziye sataşmaktan kaçınmak endişesi ile, sınırının içindeki bir kısım araziden faydalanmaz. Her iki şekil de doğru değildir. Doğru olan, sınırları tam olarak bilmek ve sınırlar içindeki her parçayı, herhangi bir endişeye kapılmadan kullanmaktır. Diğer bir deyimle, arazi sahibi, yapacağı her çalışmada, sınırlarını göz önünde bulundurmak zorundadır. Yalnız orman işletmesinde değil, diğer her çeşit işletmede de, bütün çalışmalar, sınırlar dikkate alınarak yapılmalıdır.

Türkiyede hemen bütün ormanların devlete ait olduğunu ve bütün arazilerin sınır emniyetini sağlamak da devletin görevi bulunduğunu dikkate alırsak, devletin kendine ait sınırları çok iyi bilmesi ve koruması gerektiği sonucu çıkar. Devletin bu görevi yaparken, diğer özel arazi sahiplerine numune olacak bir davranış içinde bulunması gerekir. Devlet kendi sınırlarını bilmez ve yaptığı çalışmalarda komşu arazilere sataşırse vatandaşlarına çok fena bir numune olur. Vatandaşlarda güvence hissi zayıflar ve hatta kalkar, ardından da anarşi gelir.

Yukardanberi açıkladığımız genel prensipler çerçevesinde, şu soruyu cevaplandırmamız gerekmektedir:

Bir devlet kuruluşu olan Orman Bakanlığı yaptığı çalışmalarda sınırlarına bağlı kalıyor mu?

Orman sınırlarının tamamen ölçülmemiş olduğu, hepimizce bilinen bir gerçektir. Fakat ölçülen ve tapuya kaydedilen orman sınırlarına ne derece itibar ediyoruz? Çalışmalarımızda bu sınırları dikkate alıyormuyuz?

Aşağıda bu sorular cevaplandırılmaya çalışılmıştır. Çeşitli ormancılık faaliyetleri teker teker ele alınmış ve herbirinde, tapuya kaydedilmiş olan orman sınırlarına ne derece itibar edildiği açıklanmaya çalışılmıştır. Ayrıca sınıra, gerektiği kadar itibar edilmiyen çalışmalarda, ortaya çıkan çelişkili durumlar üzerinde de önemle durulmuştur.

Orman Kadastrosu ile Genel Kadastro Çalışmaları Arasındaki İlişkiler

766, 2613 2997 No. lu kanunlar, Türkiyedeki bütün taşınmaz malların sınırlarını ölçme ve tapuya bağlama görevini Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne vermiştir. Tapu ve Kadastro Müdürlüğü gücü oranında bu görevi yerine getirmeye çalışmaktadır. Orman kadastrosunun, prensip olarak Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü tarafından yapılması gerekir. Fakat orman arazilerini bir an önce güvence altına alabilmek için orman mühendislerinin, Kadastro Genel Müdürlüğüne yardımcı olması zorunluğu duyulmuştur. Bu zorunluk Orman Tahdit Komisyonlarının kurulmasına sebep olmuştur. Özet olarak diyebiliriz ki: Orman Tahdit ve Orman Kadastro Komisyonları, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne ait bir görevi yapmaktadırlar. Aynen, Harita Genel Müdürlüğüne ait bir görev olan 1/25 000 ölçekli haritaların orman arazilerine ait kısmının, orman mühendisleri tarafından yapılması gibi.

Orman tahdit ve kadastro komisyonlarımızın yaptığı iş, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne ait bir iş olduğuna göre, iki çalışma arasında prensip bakımından bir farkın bulunmaması gerekir. Aynı gaye ile yapılan iki işin prensipleri ve metotları farklı olursa, bir çok ayrılıklar ortaya çıkar. Aynı işi her iki prensip ve metoda göre ayrı ayrı yapma zorunluğu ortaya çıkar. Bu durum ekonomi anlayışıyla bağdaşmaz.

Orman arazilerinin 1/25 000 ölçekli haritaları yapılırken nasıl, diğer arazilerin 1/25 000 ölçekli haritasındaki prensipler ve metot kullanıldı ise, orman kadastrosu yapılırken de, diğer arazi kadastrolarındaki ölçü ve metotların aynen uygulanması gerekir. Aksi halde bu iki çalışma birbirile bağdaşamaz ve birleşemez. Sonunda, Orman Kadastro Komisyonlarının çalıştığı yere Tapu ve Kadastro komisyonlarının gelmesi zorunluğu doğar. Bu durum hem fazla masraf ve zaman harcamayı gerektirir, hem de iki ölçü arasındaki farklar nedeni ile, halkın devlete karşı olan güvencesini sarsar. Bütün bu sebepler nedeniyle, Orman Kadastro Komisyonları ile, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü arasında çok sıkı bir işbirliği kurulmalı ve aynı metotla çalışılmalıdır. Böylelikle de ülkemizin Kadastro problemi bir an önce çözümlenebilecektir. Aynen 1/25 000 ölçekli haritaların yapılması ve tamamlanması gibi.

Orman kadastro çalışmalarile, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğündeki çalışmaların birbirine yardımcı olması, birbirini tamamlaması

gerekirken, uygulama alanında bazen birbirlerine ters düştüğü, adeta birbirlerini engellediğini görüyoruz. Böyle durumlarla karşılaşılmasının en önemli sebebi, iki devlet kuruluşu arasında sıkı bir işbirliğinin bulunmaması ve ayrı metotlarla çalışılmasıdır.

İkinci önemli sebep, orman Bakanlığının komisyonlarına ölçtürdüğü ve tapuya kaydettirdiği orman sınırlarına hakim olamamasıdır. Tapu ve Kadastro Komisyonları, orman sınırı yakınında çalışacakları zaman, orman bölge şefliğinden arazideki orman sınırını göstermesini istemektedirler. Orman sınırı evvelce ölçülmemişse, bölge şefi veya diğer bir teknik eleman kanunundaki orman tanımını dikkate alarak bir sınır göstermektedir. Fakat evvelce tahdit yapılmışsa ve tapuya kaydedilmişse, bu sınırı evvela Orman Bakanlığının bilmesi gerekir. Ne yazık ki bölge şeflerimiz genellikle bu sınırı gösterememektedirler. Hemen ilave edelim ki, bu durumun sorumluluğunu bölge şeflerimize yüklemek asla doğru değildir. Bölge şefliklerimiz, bu görevi yapabilecek şekilde düzenlenmemiştir. Yıllarca önce yapılmış ve dikilen sınır noktaları hiç kontrol edilmediği için sökülüp atılmış olan bir tahdit çalışmasına ait sınır çizgisini, yeni gelen bölge şefinin bulup çıkartmasına imkân yoktur. Tanık olduğumuz böyle olayların bir çoğunda, kadastrocu arkadaşlarımız, kendi yapacakları aplikasyona bölge şeflerimizin razı olmasını istemişlerdir. Bölge şefi arkadaşlarımız buna da razı olamamaktadırlar. Bölge şefi arkadaşlarımızı bu kararlarında da haklı görmekteyiz. Sonuç olarak, bir yerde orman tahdit komisyonunun çalışmış olması, Tapu ve Kadastro Komisyonunun çalışmasını adeta engellemektedir. Bunun bir sonucu olarak da, kadastrocu arkadaşlarımızla aramızda sürtüşmeler ortaya çıkmaktadır.

Bu durumları önlemek için neler yapılması gerektiği, sonuçdaki öneriler kısmında açıklanacaktır.

Orman Kadastro ile Amenajman Çalışmaları Arasındaki İlişkiler

Amenajman hocamız Sayın İsmail Eraslan'ın yazmış olduğu «Orman Amenajmanı» isimli kitabın 32 inci sayfasında (orman işletmesinin başarılı olabilmesi için gerçekleşmesi zorunlu koşullar:

3..... ..orman sahibinin ve sınırlarının belli olması, bu sınırların gerek arazi üzerinde ve gerekse harita üzerinde tespit edilmesi, tapuya kayıt ettirilerek kadastrusunun yapılması bütün mülkiyet ve tasarruf

işlerinin hukuki yönden çözümlenmiş olması gerekir.) denilmektedir. Demek ki işletmenin, sahibinin ve gayesinin belli olması zorunludur. Bunlardan birisinin eksik olması halinde işletme başarılı bir şekilde çalışmaz, çalışmaya zorlanırsa temel dayanaklar eksik olacağı için, büyük çapta çelişkiler ve aksaklıklar meydana gelir.

Ülkemizdeki devlet ormanlarının sahibi ve gayesi bellidir. Sınırlarının ne derece belli olduğu ve bundan ne gibi sonuçların doğduğu, üzerinde önemle durulması gereken bir konudur.

Üzülerek belirtelim ki, mesleğimizde tahdit ve kadastro çalışmalarına gerekli önem verilmemiştir. Her yıl 10 - 15 tahdit komisyonu çalışırken 45 - 50 Amenajman Heyeti çalışmıştır. Bir Amenajman Heyetinin bir yılda yaptığı işin kapsadığı alan, 3 Tahdit Komisyonunun çalıştığı alan kadardır. Bu duruma göre, Tahdit Komisyonlarının sayısı, Amenajman Heyetlerinin 3 katı olması gerekirken tersi olmuştur. Neticede Tahdit ve Kadastro çalışmaları çok geri kalmış, Amenajdan çalışmaları ileri gitmiştir. Ülkemizdeki orman alanlarının Tahdit ve Kadastro çalışmalarile bulunması gerekirken, amenajman çalışmalarile bulunduğunu görmekteyiz. Amenajman plânlarına göre ülkemizde 20 milyon hektardan fazla orman bulunmaktadır. Yeni yapılan 1/25 000 ölçekli haritalara ve hava fotoğraflarına dayanılarak bulunduğu, bu sebeple de doğru olduğu iddia edilen bu rakamın sıhhat derecesini araştırmamız gerekir.

Evvvelâ şunu belirtelim ki, Amenajman Heyetlerimiz, çalıştıkları sahada tahdit yapılıp yapılmadığını ve tahdit sınırlarının nerelerden geçtiğini hiç araştırmamaktadırlar. Kanaatimizce, bu çok yanlış bir harekettir. Amenajman heyetleri, tahdit sınırlarını aramalı ve bulabildiklerini raporlarına işlemelidirler.

Amenajman Heyetlerimiz orman alanlarını bulurken şu metodu uygulamaktadırlar: Kullandıkları fotoğrafların ölçeği ortalama olarak 1/21 000 dir. Bu ölçekde, 3 hektar büyüklüğündeki araziye gösteren çeşitli şekiller çizilerek bir şablon yapılmıştır. Bu şablon tek fotoğraf üzerine konularak orman içindeki açıklıkların ve orman dışındaki küçük grupların 3 hektardan büyük olup olmadığı araştırılır. 3 hektardan küçük açıklıklar ve orman gruplarının alan bakımından birbirine eşit olduğu kabul edilir. Örneğin bir seri içersinde 30 tane 2,5 hektar büyüklüğünde açıklık varsa, toplam 75 hektarı bulan bu açıklıklar ormanla kaplı kabul edilir. Ormanların dışında bulunan 3 hektardan küçük grupların bu hatayı karşılıyacağı prensip olarak benimsenmiştir. Bu şekilde

saptanan orman sınırları, meşcere tiplerinin sınırlarile birlikde fotoğraflara çizilir, sonra kıymetlendirme aletinde 1/25 000 ölçekli haritalara taşınır ve planimetre ile alanlar ölçülür.

Uygulanan bu alan ölçme metodundaki hata kaynaklarının neler olduğu ve sonucu ne şekilde etkilediği aşağıda maddeler halinde gösterilmiştir.

1 — Orman içersinde bulunan 3 hektardan küçük açıklıkların, alan bakımından, dışardaki 3 hektardan küçük gruplara eşit olacağını kabul etmek doğru değildir. Bu kabulleniş ilmi bir dayanaktan yoksundur. Orman içersindeki 3 hektardan küçük açıklıkların sayıca çok olduğu, tahdit haritalarında ve hava fotoğraflarında açıkca görülmektedir. Bu kabullenişin, sonucu % 30 a kadar etkiliyebileceğini ve orman alanının olduğundan daha büyük bulunmasına sebep olacağını söyleyebiliriz. Tahdidi yapılmış ormanlarda, aynı seriye ait tahdit ve amenajman haritaları karşılaştırıldığı zaman bu durumlar görülmektedir. Alanları en çok etkileyen hata kaynağı bu kabullenıştır.

2 — Arızalı arazilerin fotoğraflarında ortalama ölçek çok kaba bir değer olarak kalır. Böyle arazilerin fotoğrafları üzerinde her hangi bir ölçme yaparken, ölçme yapılan kısma ait ölçeğin, fotoğrafın ortalama ölçeğinden ne kadar ayrılmış olabileceğini düşünmek gerekir. Amenajman çalışmalarında kullanılan ve 1/21 000 ölçeğine göre hazırlanmış olan şablon, hakiki ölçeği bu değere yakın fotoğraf parçalarında oldukça doğru sonuçlar verir. Fakat, hakiki ölçeği bu ortalama değerden çok ayrılan fotoğraf parçalarında ise çok hatalı sonuçlar verir. Bu hatanın ne kadar olabileceği tarafımızdan şu şekilde araştırılmıştır:

Antalyanın doğusunda Gazi Paşa ilçesine ait 1/21 000 ölçekli hava fotoğrafları üzerinde ölçülen çeşitli boyutlar, arazideki karşılıklarile kıyaslanarak hakiki ölçekler bulunmuştur. Sahile yakın kısımlarında ölçeğin 1/35 000 e kadar düştüğü 3000 m. yüksekliğindeki bir dağın tepesinde ise 1/10 000 e kadar büyüdüğü saptanmıştır. Arazinin denizden olan yüksekliği ile, fotoğraf ölçeği arasında bağıntı kurulmuş ve

$$M = - 8,17 h + 35400$$

formülü bulunmuştur.

Ortalama ölçekden bu kadar büyük ayrılmaların olması, ortalama ölçekle hesap yapmanın ve bu ölçeğe göre hazırlanmış şablonu bütün fotoğraflarda kullanmanın çok hatalı iş olduğunu ispatlamaktır. Alanı

ölçülecek açıklığın, denizden olan yüksekliği, 1/25 000 ölçekli haritadan kolaylıkla bulunabilir. Bu değer yukarıdaki formülde h yerine konularak, o yere ait fotoğraf ölçeğinin paydası M hesaplanabilir ve buna uygun şablon yapılarak kullanılabilir. Hakiki ölçeği 1/21 000 olan bir fotoğrafta, alanı 3 hektar olan saha kenarları 8,2 mm olan bir kare veya çapı 9,2 mm. olan bir daire olarak görünür, şablonda buna göre hazırlanmıştır. Deniz kenarındaki bir yerin fotoğrafında, çapı 9 mm. olan daire şeklindeki bir alan, şablonla karşılaştırılarak 3 hektardan küçük kabul edilmektedir. Hakikatte ise bu alan 7.97 hektardır.

Kısaca, amenajman planlarında 3 hektardan çok büyük açıklıklar da ormanla kaplı gibi gösterilmiştir. Bu alanlar, fotoğraflar üzerinde kalmış, meşcere haritalarına geçmemiştir.

3 — Yasalarımızdaki orman tanımı, kişisel görüşlere çok yer vermektedir. Bir arkadaşımızın orman dediği bir yere diğer bir arkadaşımız «orman değildir» diyebilmektedir. Bu durum, orman alanlarını büyük çapta etkimektedir. Fotoğrafların interpretasyonunu yapan arkadaşlarımız, kişisel görüşlerine göre orman olan ve olmayan yerleri ayırt etmektedirler. Kapalılık oranı çok düşük olan bir yeri, bir interpretör orman olarak nitelendirirken, diğeri «ormansız toprak» olarak nitelendirmektedir. Aşağıdaki tablo, 6 interpretör arkadaşımızın aynı fotoğraf çifti üzerinde ayırt ettikleri «ormansız toprak» alanlarını cm^2 ve hektar cinsinden göstermektedir. Kullanılan hava fotoğrafları 1/21 000 ölçeğinde ve orta kalitede idiler.

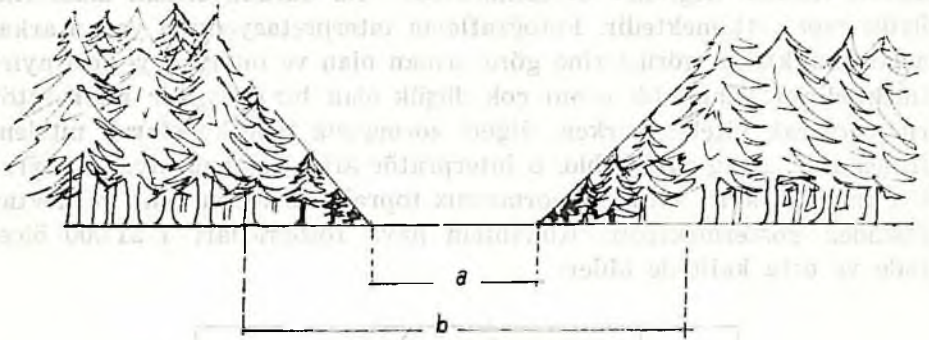
Alan	İnterpratörler					
	1	2	3	4	5	6
cm^2	4,0	3,6	4,6	4,9	3,8	3,7
Hek.	17,64	15,88	20,29	21,61	16,76	16,32

Cetvelde görüldüğü üzere, ormansız toprağın ayırt edilmesinde interpretatörler farklı kıstaslar uygulamaktadırlar, bu da orman alanını etkilemektedir.

Açıkladığımız bu 3 hata kaynağı, amenajman planlarındaki orman alanlarına niçin güvenilmemesi gerektiğini ispata yeter kanısındayız. Yersel metotla çalışan orman tahdit veya Kadastro Komisyonlarımız dahi, arazide orman sınırını saptarken, farklı görüşler uygulamaktadır.

lar. Aşağıdaki şekil bu farklı görüşleri açıklıyan bir örnektir. Şekil orman içindeki bir açıklıktan geçecek şekilde alınmış kesiti göstermektedir. *a* ile gösterilen kısım üzerinde herhangi bir ağaç veya fidan bulunmayan çıplak sahadır. Bu sahanın çevresinde çeşitli boylarda gençlik bulunmaktadır. *a* sahasından uzaklaştıkça gençlerin boyu artmaktadır. Gençlik doğal olarak yetişmiştir. *b* alanının dışında normal boyda ağaçlar bulunmaktadır. Durumdan anlaşıldığına göre 10-15 sene önce *b* nin tamamı tarla olarak kullanılmış sonra bırakılmıştır. Bundan sonra, gençlik sahayı kaplamaya başlamıştır. Gelecek yıllarda, bu açıklık yeniden ekilmeye kalkışılmazsa, tamamen orman olacaktır.

Bu durumla karşılaşan Orman Tahdit veya Kadastro Komisyonlarımızın bir kısmı, orman sınırını *a* alanının sınırlarından geçirmektedir. Diğer kısmı ise *b* alanının sınırlarından geçirmektedir. Bu ve benzeri konularda görüş birliğine varmalıyız.

Şekil No: 1

Orman içersindeki bir açıklıktan geçecek şekilde alınmış bir kesit. *a* ile gösterilen alanda hiç gençlik bulunmamaktadır. *a* ile *b* arasındaki alanda gençlik bulunmaktadır. *a* ya yakın kısımlarda gençlik küçük, uzak kısımlarda ise büyüktür. *b* alanının kenarlarında sırkılık yaşına gelmiş ağaçlar bulunmaktadır. *b* nin tamamı evvelce tarla imiş terkedilmiş. Tapulu olan bu tarlanın sınırı nereden geçirilmeli? Yönetmeliklere göre *a* nın çevresinden de geçirilebilir, *b* nin çevresinden de geçirilebilir.

Bu sorunun açıklığa kavuşması gerekir.

Amenajman planları muhakkak tahdit sınırlarına bağlanmalıdır. Tahdit ve Amenajdan haritalarındaki orman alanları muhakkak bir birine eşit olmalıdır. Özel şahıslara ait olan orman içi açıklıkları, devlet ormanı gibi göstererek, orman alanını 20 milyon hektarın üstüne çıkartmak, bir çok yanılmalara sebep olmuş ve orman varlığımızın fazla oldu-

ğu şekilde yanlış bir kanaatin uyanmasına sebep olmuştur. Bu yanlış kanaat hem mesleğimize hem de memleketimize zararlı olmaktadır.

Amenajman planları muhakkak tahdit sınırlarına uydurulmalıdır.

Orman Kadastrosu ile Ağaçlandırma Çalışmaları Arasındaki İlişkileri

Ağaçlandırma yapılan yerler, uzun seneler korunacak ve sonunda ürün alınacaktır. Mülkiyet sorunu kesinlikle çözümlenmemiş bir yerde ağaçlandırma yapmak, bütün masrafların tamamile boşa gitmesine sebep olabilir. Bu sebeple, tahdidi yapılmamış yerlerde ağaçlandırma yapmayı çok sakıncalı bulmaktayız. Ağaçlandırma projelerinde muhakkak arazinin kadastral durumunu açıklayan bir bölüm bulunmalıdır. Ağaçlandırılacak sahada tahdit veya kadastro çalışması yapılmamışsa, veyahutta saha tahdit sınırlarının dışında kalıyorsa, ağaçlandırma kararını verirken çok düşünmek ve büyük bir sorumluluğun altına girildiğini bilmek gerekir.

Bir çok ağaçlandırma projesinde, tahdit durumunun hiç açıklanmadığına tanık olmuş bulunmaktayız. Özel şahsa ait arazinin ağaçlandırıldığını ve bir süre sonra mahkeme kararla fidanların söküldüğünü görmüşüzdür. Hem mesleğimiz hem de devlet otoritesi bakımından olumsuz kanaatlerin uyanmasına sebep olan bu hareketleri önlemek için, ağaçlandırma çalışmaları muhakkak tahdit sınırlarının içinde yapılmalıdır. Mülkiyet sorunu çözümlenmiyen bir yerde ağaçlandırma yapılmamalıdır. Acele ağaçlandırma yapabilmek için, tahdit sınırlarının dışına taşmayı haklı görmeye imkân yoktur.

Orman Kadastrosu ile Muvakkat Birinci Madde Arasındaki İlişkiler

1744 sayılı kanun 6831 sayılı kanunun birinci maddesini değiştirmekte ve 13.10.1961 gününden önce orman niteliğini kaybetmiş yerlerde, bazı özelliklerin bulunması halinde, bu yerlerin tahdit sınırlarının dışına çıkarılmasını emretmektedir.

Orman niteliğini kaybetme tarihini saptamanın çok zor bir iş olduğu herkesce kabul edilen bir gerçektir. Bu gün mevcut bir ağaçlık sahanın, orman sayılıp sayılmayacağı dahi tartışma konusu olurken, 10 - 15 sene

önceki durumunu araştırmanın doğru olmayacağı, bu araştırma sonunda verilecek kararın haklı olmayacağı kesinlikle söylenebilir.

Orman Kadastrosu ile ilgili olan ve yürürlükte bulunan kanunda (13.10.1961 gününden önce orman niteliğini kaybettiğine kanaat getirilen yerlerden «Su ve Toprak rejimine zarar vermiyen orman bütünlüğünü bozmayan, tarla, bağ, meyvalık, zeytinlik, fındıklık, fıstıklık gibi çeşitli tarım alanlarında veya hayvancılıkta kullanılmasında yarar bulunan yerler ile otlak, kışlak ve yaylak haline gelmişler» orman sınırları dışına çıkarılacaktır.) denilmektedir.

1744 sayılı kanundan aynen aldığımız bu paragraf, bitki yetiştirebilen bütün arazileri kapsamına alacak kadar geniştir. Bitki yetiştirilebilen her yerde, hayvan otlatılabilir ve bundan bir yarar sağlanabilir. İncelenen arazi evvelce orman olduğuna göre, bir çok bitkiyi yetiştirebilecek özellikte demektir. Paragrafın başındaki, «su ve toprak rejimine zarar vermeyen» ibaresi de pratikte bir mana ifade etmemektedir. Bir arazinin kullanma şeklinin değişmesinden su ve toprak rejiminin zarar görüp görmeyeceğine karar vermek için, uzun bir araştırmaya ihtiyaç vardır. Orman Kadastro Komisyonlarının bu araştırmayı yapmaları beklenemez.

«Orman bütünlüğü» kavramı da, sınırları kişisel görüşlere göre çok değişen bir kavramdır. Böyle bir kavrama dayanarak, arazileri orman sınırları dışına çıkarma kararı almak asla doğru bir hareket olmaz.

2 No.lu şekilde, Aydın Orman İşletmesinin Küçükburun serisine ait Kadastro haritasının bir parçası görülmektedir. Taranmış yerler orman arazisi diğerleri tarladır. Burada orman bütünlüğünden bahsedilemez, bu sınırlar bu halde kaldıkları sürece korunamaz. Buradaki tarlalar kamulaştırılmalı ve orman bütünlüğü sağlanmalı. Diğer bir deyimle, orman büyük bir blok haline getirilmeli.

Kanaatımızca 1744 sayılı kanun, orman Kadastro Komisyonlarına çok geniş yetki tanımıştır. Politik baskılara boyun eğen bir komisyon kanunun verdiği bu yetkilere dayanarak orman arazilerinin % 50 sini dağıtabilir. Ülkemizin yönetiminde söz sahibi olanlar amenajman planlarındaki şişirilmiş orman alanlarına dayanarak bu dağıtımı hoş görebilirler. Bunun sonucunda, ülkemize bugün dahi büyük çapta zarar veren sellerin ve toprak erozyonunun zararı bir kat daha artar. Kanunun bu maddesinden çok endişe duymaktayız.

Orman Kadastrosu ile Yol Şebeke Plânlaması Arasında İlişkiler

Yapılacak orman yollarının, devlet arazisinden geçmesi büyük faydalar sağlar. Bir yolun devlet arazisinden geçme olanağı varken, özel şahıs arazisinden geçirilmesi, çeşitli kamulaştırma işlemlerine ve davalara yol açar. Orman yollarını devlet arazisinden geçirmeye çalışabilmek için, devlete ait arazilerin sınırlarını bilmek gerekir. Orman mıntıkalarında bu sınır, orman tahdit sınırıdır. Bu sebeple, orman yol şebeke plânları yapılırken, orman sınırları dikkate alınmalıdır.

Orman yol şebeke planları, genellikle 1/25 000 ölçekli haritalar üzerinde çalışılarak yapılmaktadır. Orman içersindeki açıklıklar ve tarlalar bu haritalar üzerinde bulunmamaktadır. Bu durum yolların tarlalardan geçirilmesine sebep olabilir. Bunu önlemek için, nerelerde tarlalar ve açıklıklar bulunduğunu açıkça gösteren hava fotoğraflarından faydalanmak ve tahdit sınırlarını da dikkate almak gerekir.

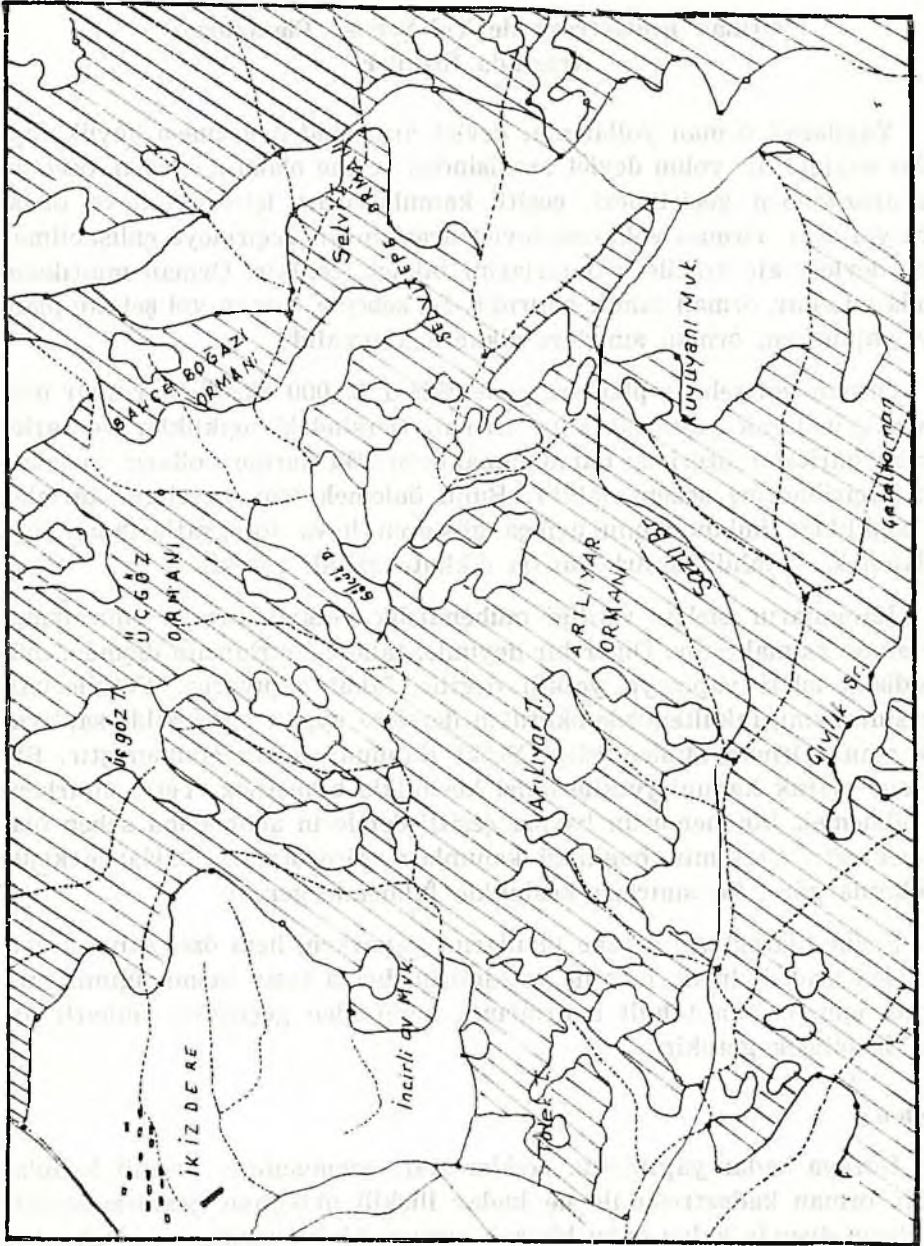
Kanunların bizlere verdiği mühendislik yetkisi, orman sınırlarının içersinde kalmaktadır. Diğer bir deyimle, tahdit sınırlarının dışında, mühendislik işleri yapmaya yetkili değiliz, fakat yapıyoruz. Yetkilerimizin sınırlarını, fakültemizde okutulan derslere uygun bir şekilde saptıyacak olan «Orman Mühendisliği Yetki Kanunu» henüz çıkmamıştır. Bir memur olarak kanuni yetkilerimizi kesinlikle bilmeliyiz. Yetki sınırlarını bilmemek, bir memurun başına çeşitli dertlerin açılmasına sebep olabilmektedir. Yetkimiz, bugünkü kanunlara göre orman sınırlarile kısıtlandığına göre, bu sınırları kesinlikle bilmemiz gerekir.

Sonuç olarak, yol şebeke planlarını yaparken, hem özel şahıs arazilerinden uzak kalmak, hem de yetkimizin dışına taşıp taşmadığımızı anlamak için, orman tahdit sınırlarının nerelerden geçtiğini, sıhhatli bir şekilde bilmek gerekir.

Sonuç

Buraya kadar yaptığımız açıklamalar, ormancılığın önemli konularının, orman kadastrosu ile ne kadar ilişkili olduğunu göstermektedir. Bunların dışında kalan daha bir çok ormancılık konusunun da, yakından veya uzaktan, orman kadastrosu ile ilgili bulunduğu bilinmektedir.

Orman arazilerini elimizle tutabilmenin ve bu arazilere hakim olabilmemizin yegane yolu orman kadastrosunu bir an önce tamamlamak,

Şekil No: 2

Aydın'da Küçükburun serisine ait kadastro haritasından alınmış bir parça. Taranmış yerler orman alanıdır, diğerleri tarladır. Kadastro Komisyonu uzun bir süre çalışarak bu sınırların hepsini ölçmüş ve haritayı çizmiştir. Burada orman bütünlüğünden bahsedilemez. Sınırlar bu halde kaldıkları sürece korunamaz. Görülen tarlalar kamulaştırılmalı ve orman bütünlüğü sağlanmalı. Orman alanı büyük bir blok haline getirilmediği sürece, burada teknik ormancılık yapılamaz. 1744 sayılı yasa böyle yerlerde orman bütünlüğünün kurulmasını ve korunmasını istemektedir.

ve saptanan sınırlara hakim olmaktadır. Ormancilık çalışmalarının başarıya ulaşabilmesi için, orman sınırlarını daima göz önünde bulundurmak ve bütün çalışmaları bu sınırlara bağlamak şarttır.

Orman kadasrosunun bir an önce tamamlanması için, kadastro ile ilgili problemlerin çözülmesi gerekir. Örneğin bütünlüğü olmayan bir ormanda, diğer bir deyimle, içersinde bulunan çok sayıdaki açıklık dolayısıyla, delik deşik bir görünüme sahip ormanda kadastro problemi çözümlenemez. Evvela, 1744 sayılı kanunun ön gördüğü «Orman Bütünlüğünün» kurulması gerekir.

Son olarak, şunu önemle belirtmek isteriz:

Orman kadastrosu mesleğimizin en önemli konusudur, bütün çalışmalarımızın dayanağıdır. Orman mühendislerimiz, bu problemi çözecek güçde ve yetenektedir. Bu güne kadar çözümlenmemesinin sebebi, öneminin yeteri kadar anlaşılmanış olması ve üzerinde düşünülmemesidir. Bundan sonra gerekli önem verilir ve bu brans, öğünülecek bir brans haline getirilirse, muhakkak başarıya ulaşacaktır. Buna kuvvetle inanıyor ve ileriye güvenle bakıyoruz.

Faydalanılan Eserler

- 1 — Bayoğlu, S. : 1965. Türkiye'de Orman Yol Şebekelerinin Tanzimine Ait Esaslar.
Orman Genel Müdürlüğü Yayını No. 425/24, s. 88.
- 2 — Diker, M. : 1947. Türkiye'de Ormancilık.
Orman Umum Müdürlüğü Yayını, Ankara, 132 s.
- 3 — Eraslan, İ. : 1971. Orman Amenajmanı.
İ.Ü. Orman Fakültesi Yayını. İ.Ü. Yayın No. 1645 O.F. Yayın No. 169. 488 s.
- 4 -- Eraslan, İ. : 1953. Türkiye'de Orman Davası (Ord. Prof. Franz Heske'den, aslı Almandan).
İ.Ü. İktisat Fakültesi Yayınlarından No. 1 - 2, s. 40, cilt 12.
- 5 — Erkin, K. : 1957. Ölçmeler Bakımından Türkiye'de Orman Tahdit Problemi.
İ.Ü. Orman Fakültesi Yayınlarından
- 6 — Erkin, K. : 1975. Topografya I.
- 7 — Harold, Frank : Modern Surveying For Civil Engineerin
Birchol 1956.
- 8 — Songu, C. : 1975. Ölçme Bilgisi. Cilt I - II.
- 9 — Tansug, B. : 1960. Ölçme Bilgisi Topografya.
- 10 — Yaşar, S. : 1956. Mühendislikte Topografya. Cilt I - II.
- 11 — Yurdakul, A. R. : 1969. Ölçme Bilgisi.